

Cserhát-Ipoly Környezet és Természetvédelmi Egyesület Nógrádsipek-Szécsény

Székhelye: 3170 Szécsény, Ady Endre u. 12.

Levelezési címe: 3179 Nógrádsipek, Dózsa György út 21.

Tel.: 32/389-173 vagy 06-70/254-8256

Vidékstratégiai Konceptióhoz való hozzászólás (javaslatok)

1. **4.1.1 ponthoz:** Egyre több olyan víztározót kell támogatni amely nagyobb esőzésekkor megvédi a települést az árvíz okozta károktól, viszont száraz, aszályos időjárás esetén, pedig javítja az adott térség, település klímaviszonyát, élőlények megélhetését (vízhez jutását), viszont gátolja a talajvízszint túl alacsonyra süllyedését. Öntözésre, tűzoltásra, esetleg parti szűrésű kutak táplálására is hasznosítható legyen. Támrendszerét úgy kell kialakítani, hogy gátszakadás ne következhesen be. Megfelelő vasaltbeton elemekkel meg kell erősíteni. Kifolyása ne legyen túl alacsonyan, hogy minél több vizet tudjon tárolni az aszályos időszakokra, és csak annyi vizet engedjen ki, amennyi az elfolyó patak vízi élővilágának szüksége van (pl. 30-50 cm átmérőjű). A szabadkifolyás felett még legyen 10-15 m a hirtelen lezúduló (felhőszakadások) és tartós esőzések felfogására. Területileg is megfelelő nagyságú (10-30 hektár) terület álljon rendelkezésre vízfelfogás végett.

2. **4.1.2 ponthoz:** Elméletileg (törvényileg) védett minden forrás és kifolyással rendelkező kút, de sajnos a gyakorlatban nem így van. A szennyvízhálózat kiépítése óta a régebbi ivóvízként szolgáló közutak, források és magánszemélyeknél lévő ásott-kövezett kutakban a víz minősége nitrát és baktérium szempontjából is fogyaszthatatlanabb lett. A szennyvízhálózat kiépítésénél nem vették figyelembe a közelben lévő kutakat, forrásokat a tervező mérnökök, kivitelezők, de még a környezet és természetvédelmi szakemberek sem, az átvevő szak vagy hozzá nem értő polgármesterek, víztársulat vezetők, Bükki Nemzet Park ellenőrző vagy átvevő szakemberei (pl. Nógrádsipeken a Majorikút-forrás (közkút) vizét 3,5-4m-re keresztezi a szennyvízcsatorna gerincvezetéke, pedig lett volna egyszerűbb megoldás is. Ugyanakkor még védő idomot sem alkalmaztak, szerintem félve attól, hogy kitudódik a csőhálózat nem megfelelő zártsága. A talajvíz is több helyen belemegy a zártnak nevezett szennyvízcsatornába és az a baj, hogy visszafelé is igaz a szennyvízcsatornából is kifolyhat a közeli kútba, forrásba. Szigorúbb ellenőrzés, felelősségre vonás szükségeltetik, hogy a források, kutak ne szennyeződhetnek, még véletlenül sem, kizárva a szennyezőség legkisebb formáját is. Nem csak a közhálózatot kell védeni, hanem a kiépítése előtti kövezett, gyűrűs kutakat, forrásokat is gyakorlati módszerekkel, szabályok betartásával. A falvak kútjainak nagy részét a szennyvízcsatorna kiépítése tette tönkre. A folyóink is úgy lesznek tiszták, ha a vizet adó forrásoktól, kutaktól kiindulva gondoskodunk a szennyeződés teljes kizárásáról. Nem egy eset történt olyan is, hogy a szennyvízcsatorna kezelő üzem, csatorna meghibásodás esetén több hétig a közeli patakba nyomatta az addig odaérkező települési szennyvizet.

3. **4.1.5 ponthoz:** Rengeteg olyan hulladék keletkezik, amelyet az emberek általában nagy részben a szabadban égetnek el, vagy folyók, patakok partjára vagy egyéb természeti területre hordják, erdők mezők elcsúfítására egyéb hulladékokkal (műanyag, rongy, fém, üveghulladék, stb.) (kukoricaszár, fagally, szalma, füvek, bokrok, fűrészpor, virágszárak, falevelek, szőlővenyige, faforgács, stb.), amely megfelelő gépek, berendezések gyártásával szolgálhatnák a tisztább, pazarlás mentes lakóhelyünket. Olyan biobrikett gyártó gépsorokat, gépeket kellene gyártatni amely a családok fűtési költségeire csökkentőleg hatna (tüzelhető

hulladékok aprító-daráló gépei, présgépei, stb.). Ha olcsón vagy támogatással meg lehetne vásárolni a fűtési költségek csökkentése érdekében egy kis áldozatvállalással sok család megvenné. De ugyanakkor komposztálható anyagok aprítására is lehetne használni az aprító-daráló gépeket. Olyan aprító-daráló gépek gyártását kellene üzemszerűen gyártani amely ömlesztve is megdarálná az éghető szerves hulladékokat, nem pedig olyakat, amelyekkel csak szálanként lehet darálni fagallyat, vagy kukoricaszárat (mint a jelenlegi komposzt aprító gépek). Mindezek a megújuló energiák hasznosításához, a levegő tisztaságának növeléséhez, a melegházhatás (globális felmelegedés) és a fűtési költségek csökkentéséhez is hozzájárulnának. A biobrikett gyártás nagyüzemek létrehozásával hozzájárulna a munkanélküliség csökkentéséhez is. A hulladékokat erdőről, mezőről be lehetne hordani a feldolgozó üzemekbe. Minden településen lehetne biobrikett fűtőanyaggyártás és így nem kéne annyi hulladékot szabadban égetni vagy hulladéklerakóra szállítani, tisztább lenne a környezetünk és a természet is. De kevesebb nemesebb fa fogyna az erdőkből is.

A hulladékgazdálkodás terén is be kell vezetni a differenciált hulladékszállítási díjat, amely azoknak kedvezne, aki komposztál, nem füstöl a szabadban való égetéssel, szelektíven gyűjt vagy környezetbarát módon újrahasznosít. És így csak a szerves hulladékokon kívül már nem hasznosítható hulladékokért keljen egységnyi tétel alapján megállapított szállítási díjat fizetni. Pl. ha egy kuka szemét keletkezik két hónapban, akkor csak egy kuka után keljen fizetni szállítási díjat. Az általánnyra utaló díjmegállapítást törölni kell a hulladékgazdálkodási törvényből, de úgy, hogy mindenkinek érthető legyen _ még a szállító vállalkozónak is. Ne legyen nyereség orientált vállalkozás! Csak így tudunk eleget tenni az Uniós elvárásoknak, hogy a lakosság is érdekelt legyen a hulladék csökkentésében.

4. **4.2.1 ponthoz:** Főprobléma a munkahelyek hiánya. Az államnak állami munkahelyeket kéne létrehozni. Itt gondolunk a hulladékok feldolgozására, újrahasznosítására. Új munkahelyek jöhetnének létre főleg az elmaradott térségek központjaiban, városaiban, esetleg falvaiban is. Pl. műanyag, üveg újrahasznosító, elhasznált rongy, papír újrahasznosító vagy biobrikett gyártó üzemek létrehozásával, de lehetne állattartó .telepeken biogázzal fűtött melegház, ahol zöldségféléket, esetleg gyümölcsöket termelnének. Az elmaradott térségekbe magyar cukorgyárak, gyümölcs és zöldségfeldolgozó üzemek, de nem az édesítőszeres és különböző adalékos-szinezékes gyümölcs-zöldségfeldolgozást kell támogatni, mert ezek egyik velejárái az allergia, hasmenés és a gondolkodásmódunk, idegsejtjeink károsítói, mert biológiából tanultam, illetve tapasztaltam is, hogy cukor nélkül az idegsejtek sem jól működnek. Sajnos a jó strapabíró cipőket gyártó cipőgyárakat, mint a Tisza cipőgyár tönkretették, helyette jönnek a külföldi vagy itt gyártott külföldi érdekeltségű gyakran már 3 felvétel után leváló, szétrepedező talpú selejt árúk. Hol vannak már a katona félcipőket gyártó igazi magyar üzemek, amely cipők 5-10 évet ki bírtak, hogy nem mentek tönkre. Vagy például az elmúlt évben vettem egy komplett szép bevéső ajtózárat (kínait), sajnos idő előtt (2-3 hónap) eltörött benne a nyelvet mozgató száron egy kicsi kb. 6-8 mm átmérőjűre hajlított (gyártott) műanyag rápattintható lapkarika távtartó, amely megakadályozza, hogy a nyelv beragadjon. Sajnos ilyen alkatrészt nem árulnak az üzletben. Ezek után az az ötletem támadt, hogy veszek új zárat, de magyart, vagyis ELZETT gyártmányt. Igen ám, de kb. 2-3 szor többbe került és melléje 1 kulccsal. Ezek után alapos áttanulmányozást végeztem _ össze hasonlítottam a magyarnak mondott ELZETT-es és a kínai zár konstrukciót _ rájöttem, hogy a magyarnak mondott zár is ugyanaz mint a kínai, ugyanaz a rápattintható lapkarika távtartó van beépítve a nyelv mozgatásához, mint a kínaihoz, csak bele van nyomva az "Elzett" márkanev és egy horganykulcsot (nem

horganyzott kulcsot), ami szintén előbb elkopik mint a régebbi 60-as, 70-es években gyártott horganyzott öntöttvas, vagy sajtolt vaskulcs. Tehát ennyit a külföldi iparok megtelepedéséről, beházasításáról. A sok szemét termeléséhez az is közrejátszik, hogy nincs hozzájuk alkatrészyártás, alkatrész árusítás _ ha el romlik megy a szemétkébe. Megengedhető ez? Milyen kormány az aki megengedi, hogy pl. a vastag pezsgős üvegek a szemétképre kerüljenek? De egyébként minden élelmiszeres üveg újrahasznosítható, tehát újra tölthető, üvegben minden élelmiszer megtartja az igazi ízét, aromáját. A törötteket pedig újraolvasztással lehet hasznosítani, de üvegcserep gyártásra is lehetne hasznosítani, amiből talán még a nagy ára ellenére is hiány van. Ne a műanyag és az alu dobozok gyártásának adjunk akadálymentesítést, mert ezzel ,még nagyobb környezetrombolás felé haladunk!

5. **4.2.3 ponthoz:** Ahhoz, hogy több védett, környezetbarát természeti terület legyen egyszerű engedélyeztetéssel, támogatással, pályázatokkal támogatni kell, hogy a magánszemélyek közösen vagy egy személyben, esetleg civil szervezetekkel vagy civilszervezetek is létrehozassanak környezetbarát módon védett területeket, környezetbarát szabadidő parkokat, táborozóhelyeket, tanösvényeket, erdei iskolákat külön-külön is, de együtt is saját vagy több tulajdonú területek összevonásával.

Ahhoz, hogy kevesebb hulladék legyen a természeti területeken egyre több újrahasznosító üzemet kell létrehozni! Az autó gumik begyűjtését, újrahasznosítását is erősebben kéne fejleszteni, hogy ne a levegő és a vizeink szennyezését növeljék _ a sajnós a sok helyen lerakott, elhagyott, meggyújtott járművek elhasználdott kerék gumijai.

Régebben voltak rendeletek, hogy a patakok partjától mindkét oldalon 15m védőtávolságot kell betartani. Most pedig mi van: _ a patakok partjára hordják a hulladékokat (fűfélék, kukoricaszár, fagallyak, fűrészpör, építési és bontási törmelék, papír és egyéb hulladékok). Egy bizonyos idő után azonban ott tüzelik el, majd jön egy nagyobb esőzés és megy a patakba az égetett és maradék hulladék a patak élővilágát károsítva. Volt olyan eset, hogy egy zsák penészes száraz kenyeret öntöttek bele. De sajnós a polgármesterek sem mernek intézkedni. Állami ráhatás és szigorúbban betartatott törvények kellenének!

Egyéb megjegyzés: jó lenne, ha még ez év végéig lehetne hozzászólni, javaslatot írni a Nemzeti Vidékstratégiai Konceptióhoz, mert a jelenlegi időszak eléggé terhelt a civil szervezetek nagy részénél. Kevés az idő még az áttanulmányozáshoz is.

Egyesületünk jelmondata: **Óvd, véd a természetet!**

Hogy környezeted is tisztább, egészségesebb és szebb legyen.

Nógrádsipek 2011.06.17.

Tisztelettel és köszönettel: Oláh János a Cserhát-Ipoly Környezet és Természetvédelmi Egyesület képviselője.

